A°. 1856. N°. 287.

WOENSDAG — 3 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

De persoon van *Johannes Gerardus Lammers*, laatste-woonachtig te Rotterdam, wordt bij deze opgeroepen onverwijld aan te melden aan het bureau der schutterij ten stadhuize.

Utrecht, den 2. December 1856.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER

UTRECHT 3 December.

De Afrikaansche Boeren en hunne Vrijstaten.

Wij maken van tijd tot tijd onze lezers bekend met eenige berigten en bijzonderheden Afrika's idpunt en de afstammelingen onzer oude Hollandsche kolonisten betreffende. Hun zal welligt een eenigszins uitvoeriger overzigt over de pogingen en den tegenwoordigen toestand dier landverhuizers niet ongevallig zijn. De *boeren* bewoonden de grensdistrikten der kolonie en waren alzoo in dagelijksche aanraking met de wilde bewoners der binnenlanden, de Boschjesmannen en Kaffers. Zij hadden van hen veel kwaads te verduren, mogen hen soms ook wel niet volgens onze denkbeelden van regt behandeld hebben. De Engelsche regering, hierin ook door de eenzijdige voorstellingen der zendelingen geleid, schijnt, vooral sedert 1835, zich het lot der Kaffers zeer te hebben aangetrokken, en dezen boven de boeren te hebben gesteld. Der boeren geheel onafhankelijken zin en zucht naar Republikeinsche vrijheid, reeds in den aanvang dezer eeuw gebleken, mag hiertoe niet weinig hebben bijgedragen. Dat die zucht nog in hen leefde, vertoonde zich op nieuw bij de eerste handelingen van het Britsch bestuur in bovengenoemden geest. Reeds in 1835 trokken de eerste troepen *Boeren* met have en vee, onder de leiding van *Triechard*, de wildernissen in en bereikten gedeeltelijk de Delagoa baai. Nieuwe troepen volgden, die onder leiding van *Gerrit Maritz* in 1835 eene groote overwinning op de Kaffers bevochten. Duizende boeren vereenigden zich nu in de binnenlandsche streken der *Vale rivier* en vormden onder zekeren *Pieter Retif* eene soort van maatschappij. Deze wakkere man gaf zijne volgers wetten, sloot verbonden met omliggende volken, maar zag tevens in, dat voor een beter staatsleven zijner volgelingen nadering tot de zeekusten en het bezit van eene haven onmisbaar was. Hij rigtte hiertoe het oog op *Port Natal*, waar reeds vroeger Europeanen zich hadden pogen neder te zetten, en dit laatstelijk nog in 1834 van wege de Britsche regering beproefd was. Deze had echter twee jaren later van de zaak afgezien, haren agent teruggeroepen, en de weinige Britsche kolonisten, eigenlijk zonder bescherming, aan hun lot overgelaten. Geen wonder, dat zij, bedreigd door magtige Inlandsche stammen, de uit het binnenland opdagende *boeren* als bondgenooten en beschermers inriepen, en nog minder verwondering baart het, dat *Retif* hieraan terstond gehoor gaf. Alvorens echter zijne plannen te kunnen verwezenlijken, viel hij, als slagtoffer van het verraad der Inlanders; met wie nu weder hevige gevechten werden geleverd, maar die ten slotte door de Boeren, onder leiding van *Pretorius*, geheel werden geslagen. Zij begonnen zich hierop in het land, met zooveel strijds verworven, als Bataafsche-Afrikaansche- Maatschappij te vestigen en een hoofdzetel *Pieter Maritzburg* te gronden. Intusschen verscheen in Nov. 1840 eene proklamatie van den Britschen Goeverneur der Kaap Kolonie *Napier*, waarin hij der Boeren het regt ontzeide, zich als eene vrije kolonie te vestigen; 't welk, in Mei 1842, door de bezetting van Port Natal met Engelsche troepen gevolgd werd. De Boeren protesteerden hiertegen en verzetten zich gewapenderhand tegen het voortdringen der Engelschen. Door overmagt genoodzaakt te wijken troffen zij een verdrag, waarbij zij zich onderwierpen onder voorwaarde van amnestie, eigen regeling hunner inwendige aangelegenheden, enz. Velen keerden echter naar de Vale-rivier terug, of begaven zich nog verder Noordwaarts. Latere moeijelijkheden over de uitvoering van het verdrag deden de overige Boeren hunne makkers spoedig volgen.

Zoo zien wij dan de zwervelingen onder *Pretorius* andermaal vereenigd aan de boorden der Gariep of Oranje en der Vaal rivier, zeker met het denkbeeld zich *hier* te vestigen, daar Britsche magt hun dit in *Natal* verhinderd had. Den 3 Febr. 1848 verscheen echter eene nieuwe verklaring van het Britsche bewind, waarbij deze geheele streek als Britsch gebied, onder den naam van *Oranje Rivèr Sovereignty* werd beschouwd. Een groot deel der boeren greep hierop weder naar de wapenen en verdedigde zich den 29 August. 1848 bij Boomplaats aller dapperst tegen de voortrukkende Engelsche troepen onder *H. Smith*. Zij konden zich echter ook hier tegen een' overmagtigen vijand niet staande houden, die zich daarenboven van geene zeer eerlijke middelen schijnt bediend te hebben, zoo als het zetten eener premie op het hoofd van *Pretorius*. Deze trok met een groot deel zijner aanhangers over de *Vaal* en vestigde zich noordwaarts, aldus den grond leggende tot de later dusgenaamde *Transvaalsche Republiek*. De Britsche Regering had intusschen, bij den Kafferoorlog in 1851 en volgende jaren, gelegenheid zich te beklagen over hare vroegere vijandelijke gezindheid tegen de Hollandsche Afrikanen. Zeker schijnt het namelijk, dat, indien dezen zich met de Kafferstammen hadden willen vereenigen, zij schitterende wraak over het geleden onregt hadden kunnen nemen en het der Britsche kolonie bezwaarlijk genoeg maken. Zij deden dit niet en veeleer het tegendeel. De vogelvrij verklaarde *Pretorius* liet den Kafferen aankondigen, dat hij hun met zijne geheele magt zou aangrijpen, indien zij iets tegen *Natal* ondernamen, waar nog zoovele zijner vroegere volgelingen leefden. Hij beschermde die jeugdige kolonie alzoo op een tijdstip, dat het Britsch Bestuur hiertoe ten eenen male buiten magte was.

Deze houding der vrije Afrikanen mag intusschen de Britsche Regering tot eene andere Staatkunde gevoerd hebben, die, om de Boeren liever tot goede bondgenooten, dan tot onwillige ondergeschikten te maken. In 1853 besloot zij hare aanspraken op het Oranje-Vloed gebied te laten varen. In September kwam Sir *G. Clark* hierover te Bloemfontein met de Boeren onderhandelen, en 23 Febr. 1854 werd de onafhankelijkheid van dit gewest plegtig erkend. Het bovenstaande geeft onzen lezers in korte trekken de geschiedenis der Boeren-emigratie en van het ontstaan der beide Zuid-Afrikaansche vrijstaten. Wij willen hen die thans nog uit een meer land- en volkenkundig oopgunt wat nader doen kennen.

— *De Haagsche post blijft, heden morgen weder geheel even als de Leydsche, Haarlemsche enz. ten achter. De Fransche en Belgiesche posten komen gereedelijk aan! Is dat trajekt* BINNEN 'S LANDS *dan zoo buitengemeen moeijelijk te regelen?* O, AKTIEVE NEDERLANDSCHE POST-ADMINISTRATIE!!

Wat betreft de feiten, is men heden grootendeels beperkt bij 't geen we gisteren reeds konden mededeelen. De posten en de telegraaf brengen bijna niets nieuws aan. De opstand in Sicilië wordt heden bevestigd; ze is echter nog van geen belangrijken aard, en zou zich beperken tot het stadje Cefalu en misschien ook Girgenti. Overigens kunnen wij ons in deze houden bij 't geen we gister zeiden.

Ofschoon de bijeenkomst van 't kongres te Parijs verzekerd is, blijft de Eng. pers bezwaren opperen, en beweert ze o. a, dat Engeland niet zal dulden, dat de zaken van Bolgrad en het Slangeneiland er weder ter sprake gebragt zullen worden. Buitendien zeggen de Britsche bladen, dat Zwitserland de gevangenen van 't oproer in Neufchatel niet zal in vrijheid stellen. De Eng. gezant zet werkelijk den Zwits. Bond zeer op tot vasthouden. Men meldt intusschen, dat deze, bij monde van gen. *Dufour*, te Parijs zou hebben gezegd te willen toegeven, als de Fransche keizer dan den waarborg gaf, dat Pruissen de onafhankelijkheid van het Prinsdom uitvaardigde. *Napoleon* heeft dit niet durven op zich nemen.

Uit het belangrijk verslag van den minister van openbare werken over de spoorwegen ontleent men de volgende bijzonderheden, behalve die wij reeds in ons nommer van gister hebben medegedeeld. Van 1823 tot 1830 is de aanleg van spoorwegen eerst begonnen, de bijzondere industrie besteedde toen jaarlijks 470,000 fr. aan spoorwegen; de Staat hield zich buiten de zaak. In de 12 volgende jaren besteedden de maatschappijen omtrent 15 millioen fr. per jaar; de Staat nam aan den aanleg deel voor nog geen 300,000 fr. 's jaars. Van 1842 tot 1847 beginnen beide krachten meer gezamentlij te werken. De maatschappijen gebruiken in dien tij omtrent 85 de staat 46 millioen fr. aan spoorwegen. Van 1848 tot 1851 is het een onvruchtbare tijd: men houdt zich meer bezig met getwist en hersenschimmen, dan met materiële zaken. Van daar dat de maatschappijen in dien tijd niet veel meer dan 50 millioen aan dien arbeid van 't voltooijen van 't spoorwegnet aanbrengen, terwijl de staat 75 millioen per jaar opoffert. Eindelijk neemt de bedrijvigheid in 1852 zeer toe; het vertrouwen herleeft, en weldra besteden de maatschappijen weder 216 millioen per jaar en de Staat behoeft slechts voor 17 millioen deel te nemen. Eindelijk neemt de arbeid in 1855 en 1856 zoozeer in uitbreiding toe, dat de maatschappijen 430 en 458 millioen fr. voor spoorwegen aanwenden en de Staat slechts voor 30 millioen behoeft bij te springen. — De opbrengst van de spoorwegen was in 1847, 22,000 fr. per mijl, in 1848 tot 13,600 fr. gedaald, maar in 1852 weder 21,600, in 1853, 24.600 en in 1854, 26,400 fr. per mijl. In 1855 is door de Tentoonstelling die opbrengst tot 30,300 fr. per mijl geklommen; in dit jaar zal die misschien toch nog ruim 28,000 fr. per mijl wezen. — De steeds toenemende opbrengst gedoogt dus meerdere ontwikkeling, zoodat de regering in 1857 weder de uitgifte van 214 millioen aandeelen kan toelaten, zonder het krediet des lands uit te putten. — Gister is reeds opgegeven, dat de geheele uitgestrektheid der spoorlijnen in Frankrijk thans bedraagt, gekoncedeerd 11,250 mijl, gereed 6500 mijl, en nog te voltooijen 4,750 mijl.

Indien Denemarken den verkoop staakt van de domeinen in de Hertogdommen, waartoe het kabinet van Koppenhagen niet ongenegen schijnt, dan zegt men, zullen de moeijelijkheden met de inwoners van Sleeswijk-Holstein en met den Duitschen Bond ligtelijk uit den weg kunnen geruimd worden.

De ontvangst van keizer *Frans Jozef* te Venetië noemen eenigen geenszins hartelijk! De Sard. graaf *Cigala* gaat Z. M. niet komplimenteren.

Uit Perzië heeft men thans berigt, dat Herat niet door de Perzen is genomen; het Perz. leger voor die stad moet zelfs in moeijelijkheid zijn.

In Mexiko ziet het er weder minder goed uit. Een nieuwe opstand moet tegen *Comonfort* zijn uitgebroken.

Van Luxemburg is heden niets nieuws; na den *Coup d'Etat* aldaar blijft het rustig. Hoe men er die stratstreek met wet en regt, met eer en zedelijkheid zal trachten overeen te brengen, zal de regeringspers ons, naar we hopen, nader uitleggen!

In onze Kamer duren de onderhandelingen over *binnenland* op ernstige wijze voort. De minister heeft belangrijke mededeelingen gedaan omtrent de kwestie der spoorwegen; wij verwijzen daarvoor naar het verslag hierachter; op andere punten blijft het antwoord van den min. *Simons* voor aan vele leden der kamer onvoldoende. De beraadslagingen erlangen daardoor eene bitterheid, die soms zeer personeel wordt. De kampstrijd is warm.

Het gebeurde in Luxemburg zal de meerderheid in onze Kamer trouwens waarschijnlijk niet zeer welkom wezen.

— Met de laatst aangekomen landpost is bij he departement van kolonien van den goeverneur-generaal van Nederlandsch-Indië de voorloopige mededeeling ontvangen, dat de Oost-Indische maatschappij van administratie en lijfrente in het begin van de maand Augustus 1856 met den 1. luit. der genie *D. Maarschalk* eene overeenkomst heeft aangegaan omtrent het opmaken van een projekt voor den aanleg van eenen spoorweg tusschen Batavia en Buitenzorg.

Onder toezigt van den ingenieur der 1. kl. *W. L. Broek*, chef van de eerste waterstaats-afdeeling op Java, is met de vereischte opnamen en onderzoekingen in de laatste helft dier maand reeds een daadwerkelijk begin gemaakt, zoodat het zich laat aanzien dat de genoemde maatschappij over eenige maanden in staat zal zijn, in nader overleg te treden, nopens de voorwaarden, waarop de koncessie voor den aanleg van den spoorweg zal kunnen worden verleend.

St. Ct.

*— Naar men verneemt zijn in de afgeloopene maand door de firma *Paul van Vlissingen & Co.* te Amsterdam, aan 's Rijks hulpmunt alhier afgeleverd elf millioen koperen platen voor ½ cents stukken en acht millioen idem voor 2½ cent stukken, bestemd voor de munting der koperen pasmunt voor Neêrlandsch Indië. Nog zijn in dezelfde maand door den Rijks muntmeester van hier naar verschillende schepen verzonden, 400 vaten gemunte 1 cent stukken, ieder vat inhoudende 40,000 stukken, bestemd voor de Oost-Indië.

(In ons vorig berigt was, duidelijk genoeg, per abuis, gezet 1½ cents stukken, in plaats van 2½ cents; wij hadden niet kunnen denken, dat men algemeen ook die fout zou hebben overgenomen.)

*— Gister avond omstreeks 8 ure ontstond er brand in een oud gebouw, lang 10.50, breed 6 el, beneden gebruikt wordende tot eene strijkijzermakerij en boven tot bergplaats van priemstoppels, staande in de Molensteeg achter de Twijestraat, wijk B. no. 385—390, toebehoorende aan de wed. *J. Battenberg*.

Dat dit gebouw, eer dat iemand tot blussching gereed kon zijn, in lichte laaije vlam stond, is ligt te begrijpen. Doch het is op nieuw aan de aktiviteit van de stads brandweer te danken, dat de brand, die zich zeer ernstig liet aanzien, tot het genoemde gebouw zich heeft bepaald. Gelukkig hebben er geene ongelukken plaats gehad, ofschoon in de nabijheid van eenige personen en van den opper brandmeester eene muur instortte; alleen heeft *Thomas*, serg.-majoor bij het reg. veld-artill., die met en benevens den kuiper *van Deventer* bij den aanvang van den brand met beleid heeft gewerkt, eene ligte brandwond ontvangen. Den geheelen nacht heeft men de puin moeten bewaken.

— De uitgever-redakteur der *Amersf. Ct.* is, naar aanleiding van eenige artikelen over Amersfoort, dezer dagen in zijn blad opgenomen, Zondag j. l., namens de officieren van het detachement veld-artillerie aldaar in garnizoen, door eene kommissie uit hun midden, bestaande uit een majoor, een kapitein en een 1. luitenant, na voorafgegane beletvraging, instantelijk uitgenoodigd geworden, om voortaan in zijn blad geenerlei melding meer te maken van het korps. *Amst. Ct.*

— In de laastl. zaturdag gehouden zitting van den Gemeenteraad van Dordrecht werd door den voorzitter berigt, dat de gemengde kommissie, benoemd bij Raads besluit van den 11 Februarij 1854, ter zake van eene spoorwegverbinding van die gemeente met andere reeds gelegde of geprojekteerde spoorweglinien steeds met ijver werkzaam is geweest, doch in den beginne vele teleurstellingen en tegenkanting ondervonden heeft; thans kon hij echter namens haar mededeelen, dat nu hare pogingen aanvankelijk in zoo verre met eenen goeden uitslag bekroond zijn, dat thans het uitzigt bestaat, dat die verbinding tot stand zal worden gebragt. Daar echter de voorloopige vergunning daartoe niet kan verkregen worden, zonder dat eerst een waarborgkapitaal gesteld zij, en der gemeente er zeer veel aan gelegen is, dat deze zaak eenmaal tot stand kome, stelde de voorzitter namens de kommissie voornoemd voor, de inschrijving in het grootboek der 2½ pct. Nationale werkelijke schuld, aan de gemeente in eigendom toebehoorende, als waarborgkapitaal tot zoodanig bedrag te verbinden, als noodig zal zijn tot de voorloopige koncessie. Na eenige diskussie werd daartoe besloten, behoudens goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

— In den gemeenteraad van Leeuwarden van den 27. Nov., is een besluit ontvangen van Ged. Staten houdende mededeeling dat zij hunne goedkeuring niet kunnen hechten aan het door Burg. en Weth. aangeboden kohier van belasting voor het onderhoud der straten, uithoofde die belasting niet binnen den gestelden termijn van vijf jaren is herzien, en dus, op grond van art. 221 der gemeentewet, moet worden beschouwd als te zijn vervallen. — In diezelfde vergadering is magtiging verleend tot het doen aanbrengen van gaz-toestellen in de nieuwe Manége, waartoe volgens opgave eene som van p. m. *f* 400 wordt vereischt.

— Uit Haarlem schrijft men van den 1 Dec.: Gisteren avond hield de naar Utrecht beroepen predikant der Ned.-Herv. gemeente, ds. *B. J. Adriani*, in de Groote kerk, zijne afscheids-rede; naar aanleiding van *Joh.* XV : 4 en 5. Eene ontzettende schare vulde het ruime kerkgebouw, en gaf bij dit laatste zamenzijn den geliefden leeraar daardoor een hartelijk blijk van belangstelling.

— Gisteren had de oudste predikant der Nederduitsche Hervormde gemeente te Groningen, de heer *M. Goeberneur*, ridder van de orde van den Nederl. Leeuw en sekretaris van het provinciaal kerkbestuur, het zeldzaam voorregt, gedachtenis te mogen vieren van zijne vijftigjarige evangelie-bediening.

— Door de kommissie uit het provinciaal geregtshof van Gelderland, belast met het afnemen van het examen voor het notaris ambt, werden Zaturdag tot kandidaat-notaris bevorderd de heeren Mr. *J. H. André de la Porte*, advokaat te Arnhem en *H. P. van Hoijst* van Wageningen. *Arnh. Ct.*

— Bij arrest van den hoogen raad van 25 Nov. is verworpen het beroep in kassatie, ingesteld door den advokaat Mr. *C. A. W. P. van Baerle* tegen het bekende arrest van het prov. hof in Zuid-Holland. Naar men verneemt bevindt zich Mr. *van Baerle* bereids sedert eenigen tijd in het buitenland.

*— Uit N. diep schrijft men ons van den 30. Nov.: In den loop dezer week werd hier een vogel geknipt, die, ware hij ontvlugt, zijne betrekkingen zeker in de grootste ongelegenheid had gestort. Bij de uitklaring van een der op Londen varende stoombooten meldde zich een jong mensch met eene dame als passagiers aan naar Londen; naar zijne papieren gevraagd, antwoordde hij die niet te bezitten. Daar men eenigen argwaan omtrent dat jonge mensch koesterde, bleef men aan het vragen, en kwam hij ten laatste tot de bekentenis, dat hij smoorlijk verliefd op zijne medgezelle, met deze wilde vlugten naar Londen. Men vond bij hem eene zeer belangrijke som aan bankpapier die hij uit zijn ouders huis had medegenomen. Onmiddelijk telegrafeerde men naar zijnen vader, een aanzienlijk koopman te A., en na ontvangen berigt werd hij in een rijtuig naar zijne betrekkingen teruggebragt. De bedoelde jongeling was slechts 18 jaren oud en zijne favorite, eene dame die zich gewillig voor deze schaakpartij prêteerde, was 25 jaren oud. De laatste heeft men met de nachtschuit naar hare woonplaats doen vertrekken, waartoe deze of gene medelijdende haar eerst reisgeld moest verstrekken.

— De Natuurk. afdeeling der Kon. Akademie van wetenschappen hield Zaturdag jl. te Amsterdam eene gewone vergadering.

Nadat de sekretaris mededeeling had gedaan van de ontvangst van verschillende missives, ten geleide van boekgeschenken, ingezonden door verschillende binnen- en buitenlandsche genootschappen, was aan de orde de beraadslaging over het ontwerp-verslag van den heer *van Hall* en over het rapport van den heer *de Vriese* omtrent de voortzetting en voleindiging der *Flora Javae*.

De heer *van Hall* meent zijne verwondering te moeten te kennen geven over het voorlezen van het koncept-rapport in de openbare vergadering geheel buiten zijn weten.

De heer *Blume* zeide der vergadering dank, dat zij in de bijeenkomst van 25 Okt. geen besluit heeft genomen. Spr. uit den wensch dat de akademie zich niet langer met de zaak bezig houde. Hij deelt ten slotte mede, dat hij, door verdienstelijke kruidkundigen daartoe aangemoedigd, het voornoemd werk, dat met vele inteekeningen is vereerd geworden, zal voortzetten.

Na langdurige diskussie over deze kwestie wordt besloten, dat de rapporten, in de vorige verg. voorgelezen, niet in de *Verslagen* zullen worden opgenomen. Tevens wordt besloten, dat het stuk van den heer *van Hall* voor de leden zal worden gedrukt, de mededeeling van den heer *Blume* niet.

De Voorzitter las, namens de kommissie *ad hoc*, een ontwerp-adres aan den Minister van binnenlandsche zaken, nopens het voorstel van den heer *Wtewaal*, betrekkelijk tot de zamenstelling van een werk over de kennis van voor den landbouw schadelijke insekten. Het ontwerp-adres, dat gunstig voor het verzoek adviseert, is goedgekeurd.

De Sekretaris gaf vervolgens berigt, dat de kommissie voor de internationale ruiling van boekwerken heeft ingezonden proeven van verschillende houtsoorten van Kanada.

De heer *J. van der Hoeven* las daarna de door den heer *Pruys van der Hoeven* ter vervulling zijner spreekbeurt ingezonden verhandeling, over verzuimen bij het ontleden van lijken.

De heer *van Breda* deelde, ter vervulling zijner spreekbeurt, eenige waarnemingen mede over de nabeelden; over welk onderwerp eene wetenschappelijke diskussie werd gehouden.

De heer *Buys Ballot* gaf eenige mededeelingen over de windkaarten, volgens het stelsel van *Maury*, en de verbeteringen en uitbreidingen daaraan in den jongsten tijd aangebragt; — de heer *van der Boon Mesch* eene mededeeling over zijne proeven met ebullioskopen, welke mededeeling door hem werd bestemd voor de verslagen en mededeelingen.

Daarna is de vergadering gescheiden.

WATERHOOGTE·

Arnhem, 2 *Dec.* 3.00 El; + AP. 9.95. Gev. 21 d.
Keulen, 1 „ 13 v. 0 d. (12 v. 6 d. Rijnl.) Gev. 5 d. Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gister heeft de Minister van Binnenl. zaken weder het woord gevoerd, om nader te antwoorden op de bedenkingen, die men tegen hem gemaakt had, en die onvoldoende genoemd werden. In zake de spoorwegen zegt de min., dat de Regering erlange de vereischte voordragten denkt te doen, om de [...]dige ondersteuning te verleenen bij het aanleg[...] van nieuwe spoorlijnen ten einde daarmede het G[...]sche land te begiftigen. De weg van Vlissing[en] naar Venlo zal stellig doorgaan, ook die van A[m]sterdam naar 't Nieuwe Diep zal, gelijk de h[eer] *Rochussen* gezegd heeft, tot stand komen; ook [de] spoorweg van Sevenaer naar Rheinen schijnt verzek[erd]. De spoorweg in 't Noorden zal zich aan den H[...] spoorweg aansluiten; daarover wordt echter nog on[der]handeld, even als over den weg van Crefeld naar [N]megen en van Venlo tot Viersen, om daar in verb[inding] te komen met het Pruiss. spoorwegnet. Tot aansluit[ing] van den Noorder- en Zuiderspoorweg schijnen 2 we[gen] in aanmerking te moeten komen; die van Rotter[dam] over Dordrecht naar den Moerdijk, en die van 's Bo[sch] naar Tiel en Amerongen. Mogt geene part. m[aat]schappij den aanleg dier wegen durven onderne[men], dan meent de min. dat des noods de regering [die] zou moeten leggen, omdat ze voor de verbind[ing] noodzakelijk zijn. De voorwaarde van naasting [na] 20 jaar noemt de min. slechts een maatregel [van] voorzorg. Voor den weg van Gouda naar den H[aag] en Scheveningen, ware het wenschelijk, dat de H[...] Spoorweg zijn spoor bragt op de smalte van den R[ijn]spoorweg; op voorwaarde dier versmalling zou men [dien] weg aan de Holl. maatschappij gunnen; ook meen[t de] regering, dat misschien de weg van Leijden over W[oer]den, als verbindingstak beter ware. Aan den Rijnsp[oor]weg is te kennen gegeven, dat er van den verk[...]ten weg van Woerden naar Breukelen geene sp[rake] kan zijn, als de aansluiting met de Holl. spoor[weg] nog niet is verkregen; de vestiging van een Sta[tion] te Rotterdam is geregeld. De zijtak van den A[...] Maastrichtschen spoorweg naar de dominiale steen[ko]lenmijnen te Kerkreede zal ook, naar de reger[ing] hoopt, door de maatschappij van dien weg volt[ooid] worden. Daar de spoorwegverbinding met Duit[sch]land vooral zijn belang voor Duitschland da[n ...]put, dat daardoor de weg met de zee verkort wo[rdt], heeft de regering, niettegenstaande de moeijelijk[he]den die de aangelegenheid aanbiedt, onderzoek [la]ten doen naar de verbetering van het Noord-Holl. [Ka]naal, en ook naar de middelen, om van uit Ro[tter]dam de gemeenschap met zee te verbeteren. — O[m]trent de tweede telegraaflijn naar Londen, we[...] aanleg is geweigerd, kan de min. in 't openbaar g[eene] mededeeling doen. — En wat de zaak van 't on[der]wijs betreft, de heer *Thorbecke* heeft gezegd, den [min.] op dit punt niet in verlegenheid te willen brengen; [hij] dankt voor die welwillendheid. Op 't oogenblik [kan] het hem in verlegenheid brengen daarover te dis[cus]siëren; het is alleen, naar 's ministers inzien, [de] vraag, of het kabinet eene goede wet op 't on[der]wijs zal voorstellen, en dat af te wachten.

De heer *v. d. Hoëvel* merkt op, dat de min. [van] Binnenl. zaken verre er van af, om den strij[d] van den min. van justitie, zoo openhartig geuit, [te] volgen, steeds alle strijd heeft ontweken. Spr. vr[eest] dat de min. de vaste overtuiging mist, die de wigtige taak, aan hem opgedragen, vordert. De [op]helderingen door den min. gegeven, hebben bewezen, dat hij nog niet veel over de zaak [heeft] doorgedacht, daar hij op het gebied der aan te [ne]men beginselen niet durft treden. En aan dien [man] is nu de gewigtige taak van het onderwijs opge[dra]gen! Spr. doet daarom, alvorens zich nader te [ver]klaren, voor de derde maal de vraag, hoe de [min.] van Binnenl. zaken de zaak van het onderwijs wen[scht] te regelen.

De heer *Sloet* had ook gaarne eenige inlichti[ngen] bekomen, om den strijd van pligten, die het p[arle]mentaire leven ook bij hem heeft voortgebragt, [te] kunnen beslechten. Spr. wijst op de vriendsch[ap] welke hij steeds voor het tegenwoordig hoofd [van] het bestuur van binnenl. zaken gevoeld heeft, en [het] heeft hem daarom meer dan leed gedaan, dat [dat] schrandere en wiskundig hoofd door den waan, n[...] door den walm der Aprilbeweging is medegesle[pt], waarvan dit ministerie misschien het laatste woor[d ...]. Die stikdonkere mist is echter voorbij gegaan, [en] gaarne wil hij den vriend vergeven, dat hij er [...] met zoovele welgezinde vaderlanders, in heeft l[aten] medeslepen. Hij is er echter nog niet geheel ge[...] op, en hij vraagt den min. dus af, of hij zich nu geheel en al heeft losgemaakt van den geest van so[m]mige Protestantsche genootschappen, die het Prot[es]tantisme ontsieren? Zoo neen, dan vraagt hij, [of] de vergad. dan wel haar vertrouwen kan schenk[en] aan dat lid van het kabinet? Spr. wijst verder op [de] dwaalbegrippen der Utrechtsche partij, die eerst [de] Maatschappij *tot Nut van 't Algem.* voor de Isr[ae]lieten hielp ontoegankelijk maken, om later, [...] het ministerie te doen vallen, dat geen lust had, [om] de prille jeugd de allegoriesche Oostersche [...] des Bijbels voor schoolgebruik op te dringen. [...] heeft daarom het trefbare punt des Konings we[...] trachten te bereiken, om Hem op nieuw ten speelb[al] te trachten te doen strekken van godsdienstige geschil[len]. Schande over zulke raadgevers van den troon! H[et] gemoed des Konings werd bewogen. Hij wil ve[r]zoening aanbrengen, en roept met de beste bedo[e]lingen een nieuw Kabinet bijeen. Dat nieuwe Kabin[et]

middel; doch nu vraagt de natie steeds te ... waar dat middel is, en wat weerhoudt nu toch ... minister het *Elixter Concordiae* aan de natie te ...en, en wat geeft den minister het regt om ...en: doe wat gij wilt, gij zult toch mijn ... niet ontfutselen? Intusschen moet men ... welk bewint men ondersteunt.

...heer *Thorbecke* komt terug op de zaak der ...egen, daar nu toch eenmaal dit punt te baat ...genomen, om de April-beweging te ontkomen. ...eet niet, waarom men, als men met eene ver...g onderhandelt, men juist de anderen reeds ...afwijzen. Wat de subsidiëring betreft, Spr. ...arvoor, mits de regering eerst alles aanwende ...wegen zonder subsidie te verkrijgen. Nu er ...geen Noorder- of Zuider spoorwegen bestaan, ...Spr. het te voorbarig, nu reeds over de ver...g dier spoorwegen te gewagen. Spr. verlangt ...te weten, waarom de daarstelling van een ...telegraaflijn naar Londen geene behoefte zou zijn.

...heer *v. Heiden Reinenstein* beantwoordt de heeren ...ylen en *v. Hoevell*, welks laatste gewoonte, om ...hlust op te wekken, hij ernstig laakt.

...heer *v. Lijnden* komt op tegen het gezegde ...den heer *Sloet*, dat de Koning ten tweede maal ...peelbal is geweest der godsdienstige geschillen, ...insen van Oranje zijn nooit ten speelbal geweest ...ie ook, maar zij waren altijd beschermers van ...kten en handhavers van vrijheid.

...heer *Vegelin* begrijpt niet hoe de regering te ...er tijd koncessie heeft verleend voor den spoorlijn ...Savenaar naar Rheinen, en van Arnhem mede ...rigting van Rheinen. De subsidie aan een ...beiden zal moeten vervallen. Spr. gelooft niet, ...de lijn van Harlingen naar de Hannoversche ...m zoo veel afkeuring verdient.

...heer *Sloet* beantwoordt den heer *v. Lijnden*, ...diens verraderlijke beschuldiging, dat hij, spr., ...biedig omtrent den Koning zou hebben gesproken. Spr. herhaalt dat hij slechts heeft gezegd, dat ...*getracht* heeft den Koning ten speelbal te maken. ...voor zich moet alleen zeggen, dat hij het Huis van ...meer in het hart, dan op den mond draagt.

...Voorzitter acht het zeer wenschelijk, dat de ...biedigde naam des konings zoo min mogelijk in ...diskussiën gebragt worde. Hij acht de uitdrukking ...heeren *Sloet* als niet te kort doende aan den ...d, het hoofd van den staat verschuldigd.

...heer *v. Foreest* beantwoordt den heer *Bosscha*. ...heeft bezwaar tegen de vier punten door dien ...in zijn programma gebragt. Wij hebben de vrij...niet aan 1789 te danken; wij, in het vaderland ...*Willem I* en *Willem III*, behoeven geene vrijheid ...*Robespierre* en *Napoleon* te leeren. Spr. schetst ver...de gruwelen en uitspattingen der revolutie, ...blijke, dat geen begrip van *regt* daaraan ten ...dalag ligt.

...heer *Oosting* spreekt over den Harlingschen ...weg naar Hannover, en wenscht Groningen en ...the ook in het genot van dien weg te doen deelen.

...De Minister van binnenl. zaken geeft nadere in...ingen omtrent de spoorwegen. Hij is het met ...heer *Thorbecke* eens over het verleenen van sub...; met den Noordel. spoorweg is dit echter een ...geval. Aan den heer *Vegelin* zegt Z. Ex., ...er aan subsidie van geen van beide de bedoelde ...n sprake is. — Met gelatenheid zal Spr. de be...ldiging dragen, geene vaste overtuiging te heb...— Hij kan zich niet verbeelden, dat, waar oude ...den het vroeger zoo eens waren, zij thans, zoo ...de heer *Sloet*, zoozeer van elkander verwijderd ...n zijn.

...emand meer het woord vragende worden de al...ne diskussiën gesloten.

...eeling 1 wordt goedgekeurd.

...Afd. II dringt de heer *Gevers Deijnoot* ernstig ...op het in overweging nemen van verhooging der ...ementen voor de ambtenaren op de provinciale ...iën.

De heer *Dirks* merkt op, dat door Gedep. Staten ...Friesland eene verhooging van ƒ3000 is ge...d en ƒ200 slechts is toegestaan.

De minister zal dit onderwerp gaarne in over...ging nemen.

Afd. III. (Nat. Militie en schutterij.)

De heer *Schimmelpenninck* acht de voordragt no...Militie en Schutterij, na het onderwijs, dringend ...noodzakelijk.

De minister antwoordt, dat de wet op de Mil. ...is, maar dat het punt der zeedienst nog ...vereischt. De wet op de Schutterij haagt ...die op de Mil. af.

Afd. IV. (Medische politie.)

De heer *v. Deinse* wijst op de dringende noodza...lijkheid van de wettelijke regeling van dit onderwerp.

Afd. V. art. 63, (Onderstand aan gemeenten.)

De heer *Thorbecke* heeft bezwaar tegen de post ...circa ƒ 8000 ten behoeve van de gemeente ...Haarlemmermeer, omdat de provincie ook aan die gemeente te gemoet komt.

De min. toont aan, dat er voor deze gemeente exeptie bestaat. De ingezetenen moeten reeds veel bijdragen tot stichting van kerken en scholen.

De heer *van Nispen van Sevenaer* weet niet, waarom in de gemeente Haarlemmermeer geen aanslag in de grondlasten kan geschieden.

Art. 63 wordt in stemming gebragt en *verworpen* met 37 tegen 23 stemmen.

Wegens het vergevorderde uur wordt de voortzetting der beraadslagingen bepaald op heden ochtend ten 11 ure; alsdan is aan de orde afdeeling VI (waterstaat en publieke werken).

Na het uitbrengen van eenige verslagen op petitien, wordt de zitting gescheiden.

SPANJE.

MADRID, 27 November.

De heer *Ochoa* is benoemd tot direkteur van het openbaar onderwijs.

De tijdingen uit de provinciën zijn geruststellende.

El Parlamento deelt mede dat de konsultatieve Junta der douanen is benoemd. Zij zal den arbeid der junta welke haar voorging herzien, gelijk mede de door de heeren *Bruil* en *Santa Cruz* aan de Kortes ingediende wetsontwerpen. De president heeft in zijne openings-rede verklaard, dat de regering besloten heeft de tolltarieven binnen den kortst mogelijken tijd te hervormen.

De *Regeneracion*, de Spaansche *Univers*, zegt, over de inkwisitie sprekende, dat, »met het oog op den loop der zaken, zij wel geneigd is te gelooven, dat eenige kleine roosteringen geen slechte uitwerking zouden hebben."

MADRID, Maandag 1 December.

Het is onwaar, gelijk het gerucht er van verspreid is geworden, dat 50,000 man onder de wapens zouden worden geroepen.

Men zegt, dat den 17. Dec. eene openbare inschrijving zal plaats hebben voor de negotiatie van de obligatiën van 3 pCt. gekonsolideerde schuld, die 800 millioen effektief moet opbrengen. De betaling zou elke 8 maanden 60 millioen bedragen.

Intusschen zijn de voorstellen voor de leening van 300 millioen realen, door den heer *Mirès* gedaan, door de Spaansche regering aangenomen. Het verdrag is geteekend en de *Gaz. de Madrid* zal het weldra mededeelen.

Overeenkomstig de Spaansche wet zal de inschrijving gedurende 30 dagen openblijven; komen er slechts gelijke voorwaarden, dan wordt de leening aan den heer *Mirès* gegund.

DUITSCHLAND.

TRIEST, 28 November.

Uit Konstantinopel zijn er berigten tot den 22. Nov.

De Fransche gezant, de heer *de Thouvenel*, heeft een groot feest gegeven ter eere van *Feruch Khan*, gezant van Perzië.

Er is, gelijk men weet, eene Europeesche kommissie benoemd, om de werken te onderzoeken, die noodig zullen zijn, om de scheepvaart bij de monding van den Donau te herstellen. Deze kommissie heeft de monding onderzocht en een programma der werken opgesteld, die in het begin van de volgende lente zullen moeten ondernomen worden. Twee ingenieurs zijn benoemd om die onderneming te besturen.

De zeevaartschool alhier is gereorganiseerd. Men zal er de hoogere zeevaartkunde onderwijzen, om er goede marine-officieren en scheepsbouwmeesters te vormen.

BERLIJN, 30 November.

De gegrondheid van het dezer dagen medegedeelde berigt, dat de regering de mogendheden zal uitnoodigen tot het nemen van maatregelen tot herstel harer souvereiniteit in Neufchatel, wordt hier zeer betwijfeld, daar hierdoor elke andere oplossing wordt uitgesloten, en dit berigt dus in dit opzigt in strijd is met de troonrede.

Men meent te hebben opgemerkt, dat ten gevolge der supplementaire verkiezingen, het centrum ten koste der uiterste regterzijde sterker is geworden.

— Door de tol-konferentie te Hannover is besloten het invoeren van de honderddeelige indeeling van het Tolverbonds-gewigt.

ENGELAND.

LONDEN, 29 November.

De regering is voornemens in de aanstaande Parlementszitting eene wet in te dienen tot regeling der immigratie van vrije arbeiders, in de bezittingen in Australië.

Deze maatregel zal een gevolg zijn der klagten over de slechte behandeling welke zij moesten verduren.

LONDEN, 1 December.

De *Morning Post* verklaart in zijn n°. van heden, dat het Engelsche goevernement noch zal toegeven op den afstand van Bolgrad noch in de kwestie van het Slangen eiland, dus dat Engeland blijft vorderen, dat Rusland beide punten zal ontruimen.

Hetzelfde dagblad zegt heden, dat Pruissen de in vrijheid stelling der gevangenen in de zaak van Neufchatel niet zonder eene voorloopige veroordeeling der schuldigen zal verkrijgen.

— 2 *Dec.* Gek. 94$^1/_8$; Sp. 3 pCt. 41$^3/_4$; 1$^1/_4$ pCt. 24; Rusl. 5 pCt. 106; 4$^1/_2$ pCt. 95; Holl. 4 pCt. 96$^3/_4$; 2$^1/_2$ pCt. 65$^1/_2$; Sard. 5 pCt. 77; Mex. 3 pCt. 88$^1/_2$.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 November.

De diplomatische berigten uit Londen en Weenen tot ons gekomen, bevestigen wat gemeld werd omtrent de aanstaande bijeenkomst van het Kongres. Voor het oogenblik zou er echter slechts kwestie zijn van de oplossing der zwarigheden betreffende de grensregeling in Bessarabië, en in de diplomatische kringen meent men, dat Rusland zich er wel toe zal laten vinden om Bolgrad, tegen eene billijke vergoeding, af te staan. De omstandigheden zullen, zegt men, beslissen, of in die bijeenkomst, in het laatst van Dec. te houden, ook andere kwestiën zullen worden behandeld.

Het Hof wendt alle moeite aan om den toestand der arbeidende klassen te verligten, en moedigt dergelijke pogingen ook overal aan. De spijskokerijen worden vermeerderd en de Keizerin, eere-presidente van alle genootschappen van moederlijke liefdadigheid bereidt nu een werk der liefdadigheid voor, dat een nieuw bewijs van hare zorg voor de arbeidende klassen zal opleveren.

Uit Nizza verneemt men, dat de gezondheidstoestand der Keizerin moeder van Rusland van dag tot dag beter wordt.

Uit Perzië bevat het *Journal de Constantinople* de volgende tijdingen:

Prins *Murat Mirza*, generaal en chef van het Perziesch expeditiekorps, had naar Teheran geschreven, dat het onmogelijk was zich van Herat meester te maken met een leger van 25000 man. De vader van den regerenden Schach, had dit niet kunnen doen met een leger van 80,000 man.

De aankomst te Herat van den emir serdar, den zoon van *Dost-Mohammed-Khan*, met talrijke kolonnen Afghanen, heeft de gemeenschap der belegerden met Afghanistan hersteld. Dadelijk bij zijne aankomst heeft hij berigt, dat hij door zijn vader gezonden was met de voorhoede van het ontzaggelijk leger, dat te Kandahar is bijeengetrokken en op het punt staat om tegen de Perzianen op te trekken.

PARIJS, 1 December.

Nu aan de eene zijde eene schikking nabij schijnt, doet zich aan de andere zijde een geval voor, dat den toestand op nieuw kan verwikkelen, nl. het oproer in het koningrijk der Beide Siciliën, uitgebroken te Cefalu en, naar men zegt, op het punt om ook te Girgenti zich te vertoonen. — De regering is deswegen niet zonder bekommering.

Te Napels was het evenwel volgens de laatste tijdingen nog rustig.

Het berigt, dat Engeland afzonderlijk met Denemarken onderhandeld heeft betreffende den Sondtol is van allen grond ontbloot.

In Zwitserland wordt de instruktie in de zaak van Neufchatel voortgezet.

De geestelijkheid doet hier veel moeite om de zaak tusschen den *Univers* en de heeren *Dentu* en *Cognat* te schikken, doch het is des te onwaarschijnlijker dat dit zal gelukken, aangezien nu van eene andere zijde weder eene zesde brochure tegen dat blad in het licht gegeven is, getiteld: *le Catholicisme compromi par l'Univers*.

— 2 *Dec.* 4$^1/_2$ pCt. 92,60; 3 pCt. 70,10; Sp. 3 pCt. 39$^3/_4$; Oost. Met. 5 pCt. 87$^1/_4$.

BELGIE.

BRUSSEL, 1 December.

De Koning heeft gisteren de deputatie van de Kamer ontvangen, die hem het adres in antwoord van de troonrede, heeft aangeboden.

Z. M. heeft hierop geantwoord:

»*Mijne Heeren*!

»Het is mij aangenaam, de betuigingen te ontvangen van de opregte gevoelens van uw welmeenend vertrouwen, die gij, namens de Kamer der Afgevaardigden, mij hebt te kennen gegeven.

»De werkzaamheden van deze belangrijke Zitting zijn door u naar waarde geschat. Uwe opregte vaderlandsliefde zal de pogingen van mijn goevernement ondersteunen, met het doel, om de geregelde ontwikkeling van het zedelijk en materieel welzijn van de natie te verzekeren."

De Kamer der afgevaardigden heeft in hare zitting van heden, met 50 tegen 8 stemmen, het ontwerp van wet aangenomen, strekkende, om voor het departement van publieke werken, een krediet van 6 millioen te openen, om de ijzeren spoorwegen en de telegrafiesche lijnen voort te zetten.

BRUSSEL, 2 December.

Volgens berigten uit Weenen is de bijeenkomst van het kongres thans ontwijfelbaar.

De *Nord* is in de geheele Oostenrijksche monarchie verboden.

ADVERTENTIEN

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur,

(No. 2 van het Abonnement. 2e Serie).

J. EDUARD DE VRIES,

Direkteur van den Amsterdamschen Stads-Schouwburg zal de eer hebben door zijn personeel te doen opvoeren

Op DONDERDAG 4 December:

MATHILDA,

OF EEN VROUWENHART.

TOONEELSPEL in vier bedrijven. Naar het Hoogduitsch van BODERICH BENEDIX.

MATHILDA, Mw. **KLEINE.**

Op vereerend verzoek Gevold door

DE BOCCHEL,

BLIJSPEL met Zang in één bedrijf, naar het Fransch van BAYARD, door F. H. GREB.

Aanvang ten half 7 ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2,—. Beneden Loge *f* 1,50. Parket *f* 1,25. Parterre *f* 1,—. 1e Amphithéater *f* 1,10. 2e Amph. *f* 0,65. Galerij *f* 40.

NB. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling van den Schouwburg van 11—3 ure.

COLLEGIUM MUSICUM ULTRAJECTINUM.

AMAT ALTA SILENTIA MUSA.

2de STADS-CONCERT

Onder directie van den heer *KUFFERATH.*

ZATURDAG 6 December 1856,

in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

Programma.

I.

1. Symphonie van W. A. Mozart. (D. Dur.)
2. Adagio en Allegro; 1ste gedeelte van het Concert van F. Servais voor violoncel.e, uit te voeren door den Heer P. R. BEKKER.
3. Air de la Favorite, van Donizetti, te zingen door den Heer M. GUGLIELMI.
4. Ouverture König Stephan van L. van Beethoven.

II.

1. Ouverture Im Hochland van Niels W. Gade.
2. Il Sogno, van Mercadante, te zingen door den Hr. M. GUGLIELMI, met accompagnement van violoncel (de Hr. P. R. BEKKER) en piano.
3. Fantaisie Suisse van F. Servais, voor violoncelle, uit te voeren door den Hr. P. R. BEKKER.
4. Aria, tutta raccolta ancor van Händel, te zingen door den Hr. M. GUGLIELMI.

Aanvang ten 7 ure.

Entréekaartjes à *f* 1,50 zijn te bekomen bij den Heer RAHR, en den avond van het Concert aan de deur van het Gebouw, alwaar ook dengenen, die zich alsnog wenschen te abonneren, daartoe de lijst zal worden aangeboden. De Secretaris,

L. W. A. BESIER.

FAILLISSEMENT.

*** De Schuldeischers in het Faillissement van MARINUS PHILIPPUS JOHANNES LEBBE, Boekhandelaar te Utrecht, worden bijeengeroepen tegen Dingsdag den 16. December 1856, des voormiddags ten 10 ure, in het Paleis van Justitie te Utrecht, tot het bijwonen der *tweede* vergadering van verificatie der schuldvorderingen.

De Curator,

Mr. E. BERGSMA.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

*** Al degenen, die iets te vorderen hebben, van de Gebroeders STAAL, Grofsmeden te Soest, worden opgeroepen, om hunne pretentien, uiterlijk vóór of op den 20. December 1856, *franko*, in te zenden, ten Kantore van den Notaris VAN STEYN, te Soestdijk. — *NB.* Dezelve kunnen niet verder worden aangenomen, dan tot 15 September 1856.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 13. December 1856, des namiddags ten een ure, ten stadhuize in het openbaar aanbesteden:

Het verrigten van eenige Timmer-, Schilder- en andere werken aan de Willemskazerne.

Het bestek ligt ter inzage aan Stads Timmerhuis achter Klarenburg; aanwijzing zal plaats hebben op Maandag den 8. December 1856, des voormiddags ten tien ure.

Utrecht 29 November 1856.

De Secretaris der stad Utrecht,

H. G. RÖMER.

*** **Herkooping** op de Ridderhofstad *Nyenrode* en op de Buitenplaatsen *Vredenoord* en *Kweekhoven*, *te Breukelen.*

Op Maandag den 8. December 1856, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris N. FRANÇOIS SNEL, van: Beuken, Esschen, Iepen, Linden en Wilgen BOOMEN, HAKHOUT en SNOEISEL.

*** A. J. LAMME, te *Rotterdam*, zal den 11. December 1856 laten verkoopen:

Eene zeer **fraaije verzameling** van

300 SCHILDERIJEN,

door ***Oude en Hedendaagsche Meesters***, **Teekeningen, Oude en Moderne Prenten**, waaronder Uitmuntende en Zeldzame **Etsen** door ***Rembrandt van Rijn*** en anderen, gedeeltelijk nagelaten door wijlen den Wel Edelen Heer

J. F. VAN OORDT.

Particulier te bezigtigen van Woensdag 3 December tot 6 December.

WAARSCHUWING.

*** Een ieder wordt gewaarschuwd voor een zwartbont kalf, kort van ooren en lang van pooten, zonder staart. Als men zijn tong niet uitsnijdt, zal dat dier veel schade doen.

*** Men verlangt eene **gezonde Min**, jong kraams. Adres lett. X. bureau Utrechtsche Courant. Brieven franko.

Witte Havana Hondjes.

*** Bijzonder geschikt voor St. Nicolaas geschenk aan Dames, benevens meer andere. — Voorts een St. BERNARDS HOND, nog geen jaar oud, 75 Ned. duimen hoog, goed gedresseerd; te bezigtigen en franco aan te vragen bij den boekverkooper W. J. A. MULDER, Lange Nieuwstraat te Utrecht, bij wien tegen *verminderden prijs* allerliefste KINDERBOEKJES te bekomen zijn, voor St. Nicolaas geschenk.

*** De ondergeteekende maakt zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij ruim voorzien is van SPEELGOEDEREN en SURPRISES en vele artikelen geschikt voor het *St. NICOLAASFEEST.* Het hem geschonken vertrouwen moedigt hem aan om een ieder prompt en civiel te bedienen.

L. G. C. LAMBOTTE.

*** **C. C. J. HONIG**, Lijnmarkt, heeft ontvangen voor de St. Nicolaas, fijne KINDERSPEELGOEDEREN in doozen, in kleuren en van wit gesneden hout, SURPRISES en vele andere artikelen geschikt tot Cadeaux.

J. D. NOLET,

Ganzenmarkt,

*** heeft ontvangen een menigte Artikelen, geschikt voor Sint Nicolaas Geschenken.

ST. NICOLAAS.

*** Ten huize van J. VAN LIEFLAND, Oudegracht, lett. A. No. 40, zijn te bekomen:

FIJNE BANKETLETTERS	1	qualiteit	70 Cents.
"	2	"	65 "
BESTE St. NICOLAAS	1	"	50 "
"	2	"	40 "
"	3	"	35 "

En berigt, dat van heden af aan, de kamer geopend is van Surprises, Parijsche artikelen en alles wat tot het vak behoort; beloovende eene civiele en accurate bediening.

NB. Alle uren zijn er bij vooruitbestelling warme letters te bekomen.

*** **NOLET EN ZOON.** O. G St. Jansbrug G No. 41, nemen de vrijheid rigten, dat zij, even als vorige jaren, weer in raad hebben: Eene ruime Collectie **Holl sche** en **Fransche Kinderboe** van allerlei prijzen en voor elken leeftijd. Ho sche, Fransche, Duitsche en Engelsche Kinde jes, Almanakken, enz. enz.

ST. NICOLAA

*** Nog ontvangen eene partij mooije CA BEN KINDERHOEDJES, welke goedkoop w opgeruimd.

Ganzenmarkt No. 9. A. KOSTE

St. Nicolaas Geschenke

*** De ondergeteekende verwitti nen geëerde begunstigers, dat hij voorzien is van een groot assorte Heeren-, Dames- en Kinder PARAPLUIES, v beste kwaliteit en minste prijzen, en alles wat to vak behoord en eene prompte en civiele bedieni

P. VRONDY & C

Oudegracht, tusschen de Stadhuis- en Bezemb

Glaced Fer of IJzerglan

*** geeft aan Kagchels, Haarden, Fournu enz., een spiegelend zwart, dekt alle roest en vlekken.

Het is in blikken doozen à 25 cents verkrij bij M. J. C. HAM, Choorstraat te Utrecht, H. G. K. VAN OMMEREN, te Arnhem.

*** Volgens Advert. van de H.H. JUT en COMTE dd. 24 Nov. Utr. Cour. van 27 N de ondergeteekende als Bode van het Fonds NUT VAN 'T ALGEMEEN ontslagen, zijn denen daartoe ook op iedereen toepasselijk, gezochte, dus onvoldoende redenen.

Onder zijne berusting heeft hij aanstelling zijn *leven lang*, als Bode van dat Fonds, onde kend door de H.H. JUT en LE COMTE.

Willekeur is dus duidelijk, vervolging in van de zijde des onderteekende evenzoo.

Wanneer echter willekeur bestuurt en regtsvervo bij zoo duidelijke en bepaalde acte van aanst noodig is, wat is dan ook de goede trouw va H.H. waard, tegen over de leden van het F TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Utrecht J. TERLINGE,

December 1856. *Bode.*

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk N Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnen*

Dec	Uur	Wind-rigt	Wind-kr. N. Q	Barom. bij 0°	Ther F	Afwijk d temp	Vochtigh	Gev. en	Aanmerk
2	2	zzw.	0 5	760.86	23.5	—16.4	0.97	0	Mist.
	10	zw.	2.0	60.02	27.5		0.96	1.3	Zw. bew
3	8	zw.	1 0	57.06	30.2		1.00	3.6	Betr.;

AMSTERDAM 2 December 1856.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld . . . $2\frac{1}{2}$	pCt.	63	$63\frac{1}{16}$	
dito dito 3	"	75		
dito dito 4	"	$94\frac{1}{4}$	$94\frac{5}{16}$	
Amortisatie-Sijndikaat $3\frac{1}{2}$	"	$89\frac{7}{8}$		
Oost-Indische Leening 4	"	$93\frac{5}{8}$	$93\frac{3}{4}$	
Aand. Rijn-Spoorweg $4\frac{1}{2}$	"	100		
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en Co.* 5	"	$102\frac{3}{4}$		
Obligat. 1828 & 1829 5	"	$101\frac{3}{4}$		
Certifikaten 1840. . . 4	"	$83\frac{5}{8}$	$83\frac{3}{4}$	
Cert. bij *Stieglitz* . . 4	"	$82\frac{3}{4}$		
" " N. 4	"	$81\frac{1}{2}$		
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500		$152\frac{1}{4}$		
Obligatien. 4	pCt.	$76\frac{1}{4}$		
SPANJE.				
Obligatien . . . . . . $1\frac{1}{4}$	pCt.	$23\frac{3}{8}$	$23\frac{9}{16}$	
dito 3	"	$41\frac{1}{2}$	$41\frac{7}{8}$	
Binnenl. Schuld . . . 3	"	$37\frac{5}{16}$	$37\frac{7}{16}$	
Amortisable		$6\frac{1}{16}$		
Bewijzen Koepons . . .		$5\frac{7}{16}$	$5\frac{9}{16}$	
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek . . . 5	"	$74\frac{3}{8}$	$74\frac{1}{2}$	
Oblig. N. 5	"	$82\frac{7}{8}$	83	
dito dito La B. 54 . 5	"	$82\frac{7}{8}$	83	
dito dito . . . . $2\frac{1}{2}$	"	$38\frac{5}{8}$	$38\frac{3}{4}$	
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild* $2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{1}{8}$		
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100. . 5	pCt.	$97\frac{1}{8}$		
PORTUGAL.				
Obligatiën 3	pCt.	$44\frac{3}{4}$	$44\frac{7}{8}$	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 287 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Woensdag 12 November.
(Vervolg.)

De heer *v. Hoytema* acht het onderwerp van veel gewigt, en kan niet gelooven dat de heer *Broers* het door hem aangevoerde zou bezigen om daardoor te bewerken, dat de subsidie niet verleend wierd; want deed men dat, zoo deed men zulks uithoofde van eene zaak, die geheel onzeker is, en voor een anderen toestand kan wijken, door eenige krachtbetooning van de zijde van het bestuur van IJsselstein; als nu de Staten, om de aangevoerde redenen, de subsidie verleenen, dan gelooft Spr., dat zij een bewijs geven, dat zij de gezondheid bevorderen willen, en zal die enkele stem in Ysselstein tot zwijgen gebragt worden. Om echter uit vrees voor iets, dat zich zoo kan voordoen, eene op zich zelve staande zaak af te stemmen, kan, zegt Spr., niet liggen in het denkbeeld van den heer *Broers*, noch in dat der vergadering.

De heer *v. Asch v. Wijck* meent als eene der redenen, waarom men den voortdurenden bloei der school verwacht, ook te hebben hooren aanvoeren de bijzondere bekwaamheid der onderwijzeres. Is Spr. echter wel onderrigt, dan is die onderwijzeres vertrokken, en nu vraagt Spr. of niet juist de goede naam, die jufvrouw *Zwaan* zich gemaakt heeft met betrekking tot het onderwijs en de opleiding van meisjes tot onderwijzeressen, aanleiding zal geven, dat zij, die daartoe wenschen opgeleid te worden, haar zullen volgen naar hare nieuwe standplaats, in plaats van zich naar Ysselstein te begeven? Volgens Spr. bestaat er niet veel grond om te verwachten, dat deze onderneming zal slagen, zoolang het niet zeker is, dat de aanstaande onderwijzeres ten minste een even goeden naam zal hebben als de vorige. Behalve dit hecht Spr. veel aan het bezwaar van den heer *Broers*, en gelooft hij, dat van de onderneming ook daarom weinig te verwachten is, nu ook het oordeel omtrent den gezondheidstoestand van Ysselstein ongunstig is, en de raad zelf de voorstellen verworpen heeft die in het belang der gezondheid gedaan zijn.

De heer *v. Beeck Calkoen* heeft zeer gedeeld het gevoelen van den laatsten Spr., met betrekking tot het uitzigt, om in dit gewest eene normaalschool op te rigten. Spr. gelooft, dat dit verkregen wordt wanneer men eerst eene goede onderwijzeres heeft; eerst moet men overtuigd zijn van hare geschiktheid, en dan zich voornemen om eene normaalschool te vestigen. Niettegenstaande dit zal Spr. toch voor het advies der Komm. stemmen; hij gelooft niet, dat men door het verleenen der subsidie een antecedent zal stellen, en bij hem is het eene aanbeveling, dat de stad Ysselstein het bewijs heeft gegeven van wat voor de zaak over te hebben, en Spr. aarzelt niet te verklaren, dat, als hetzelfde verschijnsel zich elders mogt voordoen, hij geen bezwaar zou zien om ook een blijk van goedkeuring en medewerking te geven.

Niemand meer het woord verlangende, worden de beraadslagingen gesloten en het voorstel der Komm. met 15 tegen 14 stemmen verworpen. Voor hebben gestemd de heeren *Laan*, *Story v. Blokland*, *v. d. Poel*, *Spengler*, *v. Beeck Calkoen*, *Pabst*, *Metelerkamp*, *Huydecoper*, *de Heus*, *v. Hoytema*, *Voortman*, *Jongeneel*, *G. Verloren* en *Ackersdijck*.

De zitting wordt alsnu gedurende 1/4 uurs geschorst.

Na de hervatting der werkzaamheden is aan de orde het verslag der Komm. betreffende het voorstel van Gedep. Staten tot onderhandsche verpachting van den tol op den Bisschopsweg.

De *Voorz.* acht zich verpligt eenige ophelderingen in het midden te brengen tot adstruktie van het voorstel van Gedep. Staten. Zij hebben aanleiding genomen om dit voorstel te doen om twee redenen: 1. omdat die tol zoo weinig opbragt, nl. slechts *f* 41, waarvan een groot deel door de kosten van verpachting werd geabsorbeerd. Spr. moet aan de Verg. mededeelen wat geschied is bij de laatste verpachting: toen heeft zich een lid van Gep. St. met een ambtenaar der griffie begeven naar Baarn, waar die verpachting moest plaats hebben, en heeft zich niet één gegadigde opgedaan, zoodat men eenige personen, die men als gegadigden kon beschouwen, heeft laten roepen, waarvan drie zijn gekomen, een van welke den tol voor *f* 41 pachtte. Er bestaat dus, zegt Spr., geene konkurrentie, en de kosten om die *f* 41 te krijgen, waren *f* 15; doch daar komt bij wat de komm. niet kon weten, de reiskosten van het lid van Ged. Staten met den ambtenaar der griffie; dus een groot deel der *f* 41 wordt geabsorbeerd. Maar waarom, vraagt Spr. verder, bragt die tol slechts *f* 41 op? Omdat, antwoordt Spr., het niet een geheele weg is, maar slechts een deel van eene kommunikatie: het geldt hier nl. de gemeenschap tusschen Baarn en Bunschoten, die weg heeft in twee deelen twee benamingen, van af den straatweg naar Bunschoten tot halfweg heet hij Haarweg en het ander gedeelte Bisschopsweg. Nu is, zegt Spr., de Bisschopsweg niet te gebruiken, omdat de Haarweg niet in een goeden staat verkeert. Gedep. Staten hebben onderhandelingen aangeknoopt, tot verbetering van den Haarweg, die een merkbaren invloed op den tol heeft; hoe lang die zullen aanhouden is onzeker, men vleit zich niet meer dan twee of drie jaren, maar zij hebben gemeend dat, hangende die zaak, de openbare verpachting minder verkieslijk was, daar als de verpachting voor een langen tijd geschiedt, en die weg gerepareerd wordt, het natuurlijk een merkbaren invloed zal uitoefenen. Daarom hebben Gedep. Staten gevraagd den tol onderhands te mogen verpachten. De Komm. merkt op dat het niet zeker is, dat de pachter hetzelfde zal geven, maar; zegt Spr., het vragen van bevoegdheid is geen bevel, zij zijn dan nog niet verbonden om het zoo te doen, en dus niet in de noodzakelijkheid de verpachting aan den eerstkomende te gunnen, wien de tol aanstaat en voor wat hij zou willen geven. Gelijk het nu geschiedt wordt een groot deel der opbrengst geabsorbeerd door de kosten, en nu is het, zegt Spr., niet zonder voorbeeld, dat de Prov. Staten een zoodanige magtiging verleenen; toen eenige jaren geleden sprake was van de verbetering van den Hollandschen Yssel is eveneens tot onderhandsche verpachting van de Doorslagsluis besloten. Dit meende Spr. te moeten zeggen tot opheldering van het voorstel van Gedep. Staten, maar Spr. heeft nog twee opmerkingen tegen het rapport der Komm. De Komm. vestigt er nl. de aandacht op, dat de weg veel kost en weinig rendeert, de kosten *f* 360 bedragende en de opbrengst *f* 111, dit is niet te ontkennen, doch waartoe zou het leiden? om dien weg te abandonneren en al de kosten als verloren te beschouwen? Spr. meent veeleer dat men hem moet voltooijen, want dan zal men het rendement hebben, waarop men billijkerwijze rekenen kan, bovendien meent Spr. toch, dat de wegen niet gerangschikt worden onder de rentegevende objekten. Eene andere opmerking is, dat de Komm. het wenschelijk acht dat ook het grasgewas in het openbaar wordt verpacht. Spr. meent dat dit geschiedt, doch heeft de Komm. op het oog eene andere wijze van verpachten, dan zou die behooren te worden aangegeven. Het onderhoud van den weg wordt aanbesteed en de aannemer is verpligt voor *f* 70 aan te nemen het grasgewas; die *f* 70 is misschien hoog en misschien niet, maar zeker is het, dat de aannemer zijne rekening er op maakt en dit is het voordeeligst voor de Prov. geoordeeld, om de volgende reden. Het grasgewas wordt gevonden op de bermen van den weg en wanneer een is pachter van de bermen en een ander aannemer van den weg, geeft dit aanleiding tot gedurigen twist tusschen beiden, zoodat het niet wenschelijk is dat één persoon het gras pacht en een ander het onderhoud aanneemt. Is nu *f* 70 niet genoeg, welnu, zegt Spr. de aannemer maakt daarop zijne rekening, en zal dan het onderhoud des te goedkooper aannemen. Spr. gelooft dus, dat men daarvoor kan stellen welke som men wil.

De heer *v. Voorthuysen* meent mede eenige ophelderingen te moeten geven, en wel omtrent de redenen, die de Komm. genoopt hebben de openbare verpachting voor te stellen. Slaat men het oog op de geschiedenis van den weg dan ziet men, dat in de zomervergadering van 1851 er zeer op werd aangedrongen dat het in het openbaar zou geschieden; en dat er toen bij niemand tegen dit denkbeeld bezwaren bestonden. De regel is openbare verpachting, er moet dus een reden wezen waarom men daarvan wil afwijken; De groote kosten waarop Gedep. Staten zich beroepen zijn geen afdoende reden. Deze toch zijn zoo groot niet in verhouding tot de pachtsom als door den Voorzitter is aangeduid De *f* 15 onkosten moeten niet vergeleken worden met de jaarlijksche pachtsom van *f* 41, maar met die van *f* 122, daar zij éens voor 3 jaren worden uitgegeven, of liever met de som van *f* 332, wanneer men de pachtsom van het grasgewas ad *f* 70 's jaars of *f* 210 in 3 jaren er bijvoegt, gelijk dit eigenlijk behoorde te geschieden; en dan meent de Komm. dat die kosten niet zou overwegend zijn om daarom van de gewone wijs van verpachting af te gaan. Wat verder betreft de verpachting van het gras te gelijk met den tol, heeft de Komm. gemeend, dat de tolpachter, wonende aan den weg, een voordeeliger gebruik er van kan maken dan de aannemer, die zelf dat gras niet kan inzamelen, doch afzonderlijke werklieden daartoe behoeft. Wegwerkers toch zijn in den regel geen geschikte grasmaaijers. Dat de Komm. gewezen heeft op de kostbaarheid van den weg, is, omdat zij gemeend heeft hierdoor te moeten wijzen op de wenschelijkheid van verandering te brengen in den tegenwoordigen toestand, hetzij door overgaaf hetzij door verlenging van den weg; op dit oogenblik toch kan men dien weg als een nutteloos bezwaar voor de Prov. beschouwen. Spr. betreurt het dat het gebeurde bij de vorige verpachting niet ter kennis van de Komm. is gebragt, toen zij onderzoek deed naar de redenen, waarom Gedep. Staten de onderhandsche verpachting aanvraagden; doch hij meent dat er thans ligter gegadigden zich zullen opdoen, daar men heeft kunnen nagaan, dat de tegenwoordige pachter er wel bij heeft gevaren.

Het voorstel der Komm., in stemming gebragt zijnde, wordt met 23 tegen 5 stemmen verworpen. Voor hebben gestemd de heeren *de Heus*, *v. Voorthuysen*, *Huydecoper*, *Pabst* en *v. Bel*.

Aan de orde is het rapport der Komm., betreffende het voorstel van Gedep. Staten ter regeling der vergoeding van reis- en verblijfkosten der leden van kommissiën uit de Prov. Staten, die als zoodanig reizen doen.

De heer *Bastert* stelt op den voorgrond, dat hij overtuigd is van de noodzakelijkheid om aan de leden dier Komm. reiskosten te vergoeden, doch daar deze zaak de eerste is die in de Verg. ter sprake komt, acht hij het wenschelijk, dat de Verg. een gedachte wissele omtrent de verpligting voor de Prov. tot betaling van die kosten. Immers in de Prov. wet leest Spr. dat op de begrooting voor zooveel het rijksbestuur is zullen worden gebragt de door de leden der Staten te genieten vergoedingen voor reis- en verblijfkosten. Spr. meent dat die bepaling van art. 105, is van algemeenen inhoud; de wet van 185 handelt over de reis- en verblijfkosten der Staten bij de vergaderingen en stelt daaromtrent tarieven vast. Nu komt het Spr. voor, dat vergoedingen aan Komm. uit de Staten daaronder niet begrepen zijn, maar dat de zaak behoort gelijk te staan met het bepaalde bij de wet van 1851; immers wanneer van rijkswege de kosten worden betaald, als zij vergaderen, dan zullen ook de kosten der Komm. die zich in hetzelfde belang verplaatsen, door het rijk moeten gedragen worden. In art. 3 van het model der Prov begrooting, voor zooveel het rijksbestuur is, vindt men vergoeding van reiskosten aan den kommissaris, den griffier en de leden van Gedep. Staten. Nu komt het Spr. voor, dat als het van de regering te verkrijgen was er bij te voegen: »en voor kommissiën uit de Staten," men die kosten op die begrooting ook zou kunnen brengen. Eene wijziging dus van het model der begrooting zou naar Spr. meening veel afdoen. Spr wenscht wel te weten of er pogingen bij de regering gedaan zijn om hieromtrent eene regeling uit te lokken, en of in andere gewesten besloten is die kosten te brengen voor Prov. rekening?

De *Voorzitter* kan alleen mededeelen dat Gedep. Staten aan den minister van binnenl. zaken de vraag hebben voorgesteld, of niet deze kosten moesten komen voor rekening van het rijk, waarop door den minister is geantwoord, dat op de staatsbegrooting geen andere post voorkomt dan voor de reiskosten der Staten wanneer zij zich begeven naar de gewone vergaderingen, en dus daaruit moest volgen, dat het rijk niet kan voldoen andere kosten, zoodat als men meende, dat die leden daarvoor vergoeding behoorden te bekomen, die uitgave moest worden gebragt op de prov. begrooting.

De heer *v. Bel* zegt tot toelichting van het gevoelen der Komm., dat het haar is gebleken dat bij het rijk zekere onwil bestaat om deze kosten voor zijne rekening te nemen, althans dat de minister van oordeel is, dat de Prov. die kosten betalen moest en hij dus geen ontwerp zal voordragen om ze voor 's Rijks rekening te brengen. In dat geval, zegt Spr., schiet niets over dan ze voor rekening der Prov. te nemen. Het is waar, zegt Spr, men zou eerst kunnen beproeven zich tot de Staten-Generaal te adresseren, maar hij stelt zich daarvan weinig voor, en herhaalt dus, dat men de Prov. er mede zal moeten belasten, want het zoude onbillijk zijn als die kosten niet vergoed wierden; de leden der bedoelde Komm. hebben zich veel moeite en opofferingen getroost in het belang van het algemeen en het is dus billijk, dat zij eene schadeloosstelling ontvangen. De voet waarop wordt voorgesteld die te verleenen komt Spr. billijk voor, en daarom heeft de Komm. gemeend, tot aanneming van het voorstel van Gedep. te moeten adviseren. Spr. moet daarbij ook zeggen dat het in zekeren zin op hetzelfde neêrkomt, of het rijk al die kosten op zich neemt, en een omslag maakt over alle provinciën, of dat deze laatsten onmiddelijk de kosten vergoeden. Spr. meent overigens te weten dat ook aan andere provinciën die gelden niet zijn betaald.

De heer *Bastert* is het niet eens met den laatsten Spr. dat het 't zelfde is, of die kosten op het rijk of op de prov. rusten, maar overigens wenscht Spr. nog zijne bedenkingen te doen uitkomen omtrent de navolgende punten. Bij de wet van 1851 is iets partieels geregeld, nl. met betrekking tot de gewone vergaderingen, maar niet tot het punt in kwestie, en wanneer Spr. nu in aanmerking neemt, dat de kosten der verplaatsing van den kommissaris, den griffier en de leden der gedep. Staten ten laste van het rijk komen, dan ziet hij niet in, waarom die voor kommissien uit de Staten door de prov. zullen betaald worden. Spr. heeft dit punt gereleveerd omdat hij overhelde tot het denkbeeld van zich tot de Staten Generaal te wenden, ten einde eene regeling van deze aangelegenheid te verkrijgen. Bij het bekomen van een weigerend antwoord, zouden de kosten ten laste der provincie kunnen gebragt worden.

Niemand meer het woord verlangende worden de beraadslagingen gesloten en het voorstel met 27 stemmen tegen die van den heer *Lagerwey* aangenomen.

Wordt zonder hoofdelijke omvraag goedgekeurd het advies der Komm., betreffende het ontwerpbesluit tot intrekking en in werking houden van prov. verordeningen, waartegen straf is bedreigd.

Aan de orde is alsnu de missive van Gedep. Staten betrekkelijk het regl. voor het grootwaterschap van Woerden.

De beraadslagingen over het eerste punt worden geopend.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt dat de leden zich gewis allen zullen herinneren de diskussiën ten aanzien van dit artikel, in de zomerverg. gevoerd. Er is toen besloten de bijvoeging op te nemen, dat de last van den omslag rust ook op de gronden gelegen in de polders Zuidzijde en Zuidzijde boezem, hoewel niet meer een integrerend deel van het waterschap uitmakende. Bij die gelegenheid, zegt Spr., zijn daartegen dezelfde gronden aangevoerd, die men vindt in het rapport der Komm. uit de Staten van Zuid-Holland, welke hierop neêrkomen, dat men in het reglement geene bepalingen kan opnemen, die zouden moeten werken buiten de grens van het waterschap. Gelijk reeds toen de juistheid dier opmerking in het algemeen is erkend, heeft Spr. desniettemin de

bijvoeging voorgesteld, omdat in den toenmaligen stand der zaak geen ander middel overig scheen, om het gevoelen der vergadering te vernemen, of zij met den Spr. instemde, dat deze aangelegenheid niet behoorlijk geregeld was, en toch geregeld moest worden. De vergadering heeft zich toen met die zienswijze vereenigd. Nog altijd komt het Spr. voor, dat wanneer men die polders voortdurend wil doen blijven dragen in de lasten, men zich niet tot de eenvoudige uitsluiting bepalen moest, maar dat tevens het punt der betaling geregeld moet worden, omdat het kontrakt waarbij zij opgenomen waren, naar Spr's. beschouwing, vervallen moet bij het besluit tot uitsluiting. Dat kontrakt, waarvan Spr. vruchteloos getracht heeft inzage te verkrijgen, houdt volgens bekomen mededeelingen in, dat zij worden opgenomen en onderworpen aan alle keuren en verordeningen van het waterschap en zullen moeten dragen in de lasten; het gevolg der uitsluiting zal dus niets anders kunnen zijn dan dat beiden ophouden. Nu moge men, zegt Spr., aanvoeren, dat in elk geval zoo lang het genot der uitwatering verzekerd blijft, aan de andere zijde ook de verpligting blijft bestaan tot betaling, doch het is toch niet te ontkennen, dat de uitvoering moeijelijk, ja onmogelijk zal zijn. Hoe toch zal men dien aanslag kunnen invorderen? het grootwaterschap zal dit niet volgens dijkregt kunnen doen, want de polders liggen buiten zijn gebied; men zal dus de betaling van ieder der eigenaars moeten invorderen bij gewoon civiel proces, maar dan vraagt Spr. of dit een behoorlijke toestand is? Wat zal de grondslag zijn voor hetgeen gevorderd wordt? Thans deelen zij in den gewonen omslag van het Woerdsch bundergeld; maar wanneer deze polders buiten het waterschap zullen gesloten zijn, zullen zij dan niet met regt kunnen zeggen, wij hebben met uw omslag in uw waterschap niets te doen. Spr. gelooft, dat het allernoodzakelijkst is, dat, te gelijk met het regl. ook die zaak geregeld wordt. In de zomerzitting is de meening geuit, dat daartoe noodig is, het aangaan van een nieuw kontrakt. Spr. heeft toen gezegd, dat hem de vorm onverschillig was, maar dat hij slechts de zekerheid verlangde dat aan de uitsluiting geene uitvoering gegeven zou worden zonder dat tevens de voorwaarden, waarop die uitsluiting zal plaats hebben, behoorlijk geregeld zouden zijn. Daartoe stond hem geen ander middel ter beschikking bij de behandeling van het reglement, dan het voorstellen van een amendement, dat de strekking had om uit te drukken dat de bedoelde polders niettegenstaande hunne uitsluiting in de lasten zouden blijven dragen. De Staten van Zuid-Holland hebben zich met die wijziging niet vereenigd, op gronden die ook Spr. voorkomen op zich zelven aannemelijk te zijn; maar wat zal dan nu het gevolg wezen zoo de Verg. eenvoudig aan de bedenking der Staten van Z. H. toegeeft, en het reglement alzoo vastgesteld in werking treedt? dat het aangelegen punt der betaling ongeregeld blijft. Spr. gelooft, dat het belang van het grootwaterschap dit verbiedt, en dat vóór het regl. in werking komt een behoorlijk kontrakt moet in het leven geroepen worden, waarbij de polders zich als ligchaam verbinden, om, tegen genot der uitwatering eene vaste jaarlijksche som te betalen. Bij de Staten van Zuid-Holland is, zegt Spr., besloten, dat, als deze verg. zich niet vereenigen mogt met de gemaakte bedenking, het reglement ter goedkeuring en beslissing aan den koning zal worden opgezonden. Wanneer het aan den koning wordt voorgedragen, gelooft Spr., dat de beslissing zal zijn in den geest der Staten van Zuid-Holland, maar dan ook zal de zaak, waarop het hieraan komt, te weten de betaling der lasten, zijn en blijven ongeregeld, en dat acht Spr. niet wenschelijk. Daarom geeft Spr. in overweging of het niet raadzaam is, de behandeling van het regl. voor alsnog aan te houden en inmiddels aan Gedep. Staten op te dragen om zich met Gedep Staten van Zuid Holland in verbinding te stellen ten einde gemeenschappelijk te overwegen op hoedanige wijze deze aangelegenheid het meest voegzaam zou kunnen worden geregeld om de voortdurende betaling te verzekeren. Spr. gelooft dat men langs dien weg zal kunnen bereiken wat men door de aanneming van het amendement heeft beoogd, en het bestaand verschil tusschen de Staten en die van Zuid Holland gemakkelijk zal kunnen uit den weg geruimd worden. Spr. stelt dus voor de zaak aan te houden tot de aanstaande zomervergadering en Gedep. Staten uit te noodigen, ten aanzien van deze aangelegenheid in nader overleg te treden met Gedep Staten van Zuid Holland, ten einde eene behoorlijke regeling worde tot stand gebragt.

Nadat over deze motie van orde, behalve door den Voorsteller het woord nog is gevoerd door de heeren *v. Hoytema, Pabst*, den *Voorz., Broers, Ackersdijck, Bastert, Menso, G. Verloren* en *v. Beeck Calkoen*, wordt zij met 16 tegen 9 stemmen verworpen. Voor hebben gestemd de heeren *Lagerwey, v. Voorthuysen, v. Tuyll v. Zuylen, Huydecoper, v. Asch v. Wijck, Ackersdijck, Cordes, Broers* en *Metelerkamp*.

De vergadering wordt hierop verdaagd tot Dingsdag 18 Nov. des voormiddags ten 11 ure.

Zitting van Dingsdag 18 *November*.

Tegenwoordig zijn 37 leden, afwezig met kennisgeving, de heeren *Vos, de Beaufort, v. Veersen* en *Menso*.

Wordt ingebragt eene missive van Gedep. Staten, ter voldoening aan de opdragt aan dat kollegie om der verg. te dienen van konsideratie en advies op het adres van de Komm. tot voorbereiding der droogmaking van de Tienhovensche plas. Dit advies strekt tot het nemen van het navolgende besluit. Bij het eventueel verleenen der koncessie der droogmaking van het daartoe bestemd gedeelte van den Tienhovensch — Maarsseveensche polder, zullen Gedep. Staten gemagtigd worden 1. om naarmate de ringdijk om de droogmaking vordert, naar evenredigheid daarvan aan de koncessionarissen toe te staan, een zeker aantal voorlanden, voor zoo verre deze niet tot grondslag van den daarop aan te leggen ringdijk met zijne bermen, te mogen verveenen, alles ter beoordeeling van Gedep Staten, en 2. te beschikken op de eventueele aanvragen, die koncessionarissen noodig zullen achten te doen, om slijk uit de ontworpen droogmaking naar elders te vervoeren; — en betreffende het derde punt te kennen te geven, dat het, om de daaraan verbonden bezwaren, niet raadzaam wordt geacht, dat punt in gunstige overweging te nemen; — ter griffie en aan de orde in de eerstvolgende verg.

De heer *Huijdecoper* deelt der verg. mede dat van de plannen en statuten der onderneming een exemplaar ter griffie voorhanden is.

Wordt bij monde van den heer *Spengler* uitgebragt het verslag der Komm. van rapporteurs uit de afdeelingen, betreffende het advies van Gedep. Staten omtrent de al of niet wenschelijkheid aan het voortdurend bestaan der prov. komm. van landbouw. Blijkens dit verslag hebben de beschouwingen in de afdeelingen der Komm. er toe geleid voor te stellen, dat de verg. zich in zoo verre met de beide eerste punten van het voorstel van Gedep. Staten vereenige, en *als beginsel* worde aangenomen, dat de prov. Komm. van landbouw *zal* worden ontbonden en het besluit van 16 Dec. 1851 ingetrokken, zoodra eene nadere regeling van dit onderwerp zal zijn tot stand gebragt; 2. dat de verg. zich *niet* vereenige met de punten 3, 4 en 5 van het voorstel, maar, uit aanmerking van de wenschelijkheid dat er in deze Prov. een officieel orgaan blijve bestaan, voor de zaken den landbouw betreffende, besluiten, Gedep. Staten uit te noodigen, om in de volgende zomervergadering, een nader voorstel tot regeling van dit onderwerp te doen; — ter griffie en aan de orde in de eerstvolgende vergadering.

De openbare zitting wordt alsnu veranderd in eene met gesloten deuren, na afloop waarvan de verg. 1/4 uurs geschorst wordt.

Bij de hervatting der werkzaamheden is aan de orde de behandeling van het eerste punt van verschil omtrent het regl. voor het grootwaterschap van Woerden, nl. art. 152 van het reglement.

De heer *v. Beeck Calkoen* zegt te hebben nagedacht over den toestand waarin de zaak zich op dit oogenblik bevindt; z. i. is die deze, dat de Verg. bij de beraadslagingen de overtuiging heeft bekomen, dat het niet boven allen twijfel verheven is, of de bijdrage door de polders werkelijk in het vervolg zal betaald worden. Het is intusschen Spr's gedachte geweest, dat de Verg., toen zij voor de uitsluiting stemde, daarbij de overtuiging had, dat die betaling zou voortduren. Het komt Spr. dus voor, dat de Verg. nu eenigzins op een ander standpunt staat dan toen zij zich met de grensbepaling vereenigde, en Spr. heeft getracht, dezen gang van denkbeelden in een gemotiveerd besluit uit te drukken; is die meening ook die der Verg., dan zou het hem voorkomen, dat het aannemen zijner konklusie het gereedelijk gevolg zal zijn. Dit besluit luidt aldus: De Staten van Utrecht, gezien het besluit der Staten van Zuid-Holland, in aanmerking nemende, dat door het vervallen der bijvoeging bij art. 152, alle aanspraak krachtens dit regl. op de betaling van het aandeel in de kosten van het grootwaterschap door de polders zou gemist worden; overwegende dat het daarenboven als onzeker moet voorkomen, of zij voortaan al dan niet tot die betaling zullen gehouden zijn; overwegende verder, dat in de verlangde uitsluiting slechts in die veronderstelling is toegestemd, dat de betaling voortdurend zou plaats hebben; overwegende dat door het twijfelachtig stellen dezer wezenlijke voorwaarde, de gronden waarop de uitsluiting steunde en de beweegreden daartoe zijn gewijzigd en gedeeltelijk vervallen, besluiten op het aangenomen art. 1 terug te komen en dat art. te bepalen als volgt: al. 4 te lezen, de westkant van de enkele Wierikke noordwaarts vervolgende langs den zuidkant der Boezemkade, verder langs den buiten of westkant van het Albert Gijsenpad, vervolgens met en over de Zuidzijdekade, tot de Bodegraversluis met inbegrip, enz. als in art. 1 van het ontwerp. Spr. voegt hierbij, dat hij dit voorstel, hoewel schoorvoetende, doet, opdat men niet aan het einde der zaak zou vinden, iets anders verkregen te hebben dan men zich had voorgesteld, en langs dezen weg op regelmatige wijze eene bepaalde beslissing der hooge regering zal kunnen worden ingeroepen

De heer *Ackersdijck* ondersteunt zeer dit voorstel. Spr. meent dat de Verg. geroepen is om te zorgen voor de belangen van het grootwaterschap; wanneer door een deel van dat grootwaterschap aan een ander af te staan, een gedeelte van de inkomsten waar het regt heeft zouden kunnen te loor gaan, dan dunkt Spr. dat de Staten dat belang niet goed zouden behartigen, en hij meent dus, dat de gronden van den vorigen Spr. hen moeten nopen, terug te komen op de grensbepaling, te meer, omdat hij met bevreemding gehoord heeft dat het bewust kontrakt der Verg. niet is overgeleg, om haar te overtuigen welke soort van verbindtenis het is.

De *Voorzitter* deelt mede dat het kontrakt ter Verg. aanwezig is, en, zoo zulks verlangd wordt, zal worden voorgelezen, hetgeen geschiedt.

Den heer *Pabst* brengt die lezing er toe om zich tegen het voorstel te verklaren. De uitdrukking dat de polders worden uitgesloten, zegt Spr., is eigenlijk niet juist, want zij hebben nimmer tot het waterschap behoord. De toestand die door het amendement zou ontstaan is nieuw. Blijkens het kontrakt, is met de polders hetzelfde geschied wat bij onderscheidene waterschappen heeft plaats gehad, n. l. een waterschap was gevormd, maar het bleek dat er ook andere landen waren die gebruik maken konden van zijne waterloozing; deze gingen daarover eene overeenkomst aan om te deelen in de lasten van het waterschap, terwijl aan het bestuur het regt werd gegeven om zich te verzekeren dat de voorwaarden der overeenkomst, omtrent het keeren van vreemd water, zouden worden gehandhaafd. Zeker is het, dat zij die de waterschappen in het leven hebben geroepen zeer goed begrepen dat er voordeelen aan verbonden waren om er toe te behooren, als er dus gene bijzondere redenen waren geweest, om die polders in dien exceptioneelen toestand te brengen, dan hadden zij ze opgenomen. De Staten, zegt Spr., zullen nu een nieuwen toestand scheppen door die landen in het waterschap op te nemen; hij gelooft dat zij verkeerd zouden handelen, want nu worden eenige polders tot het waterschap gebragt, die er nooit toe behoord hebben; vroeger behoorden zij er toe, dan kon men ook de schouwen voeren, als in de stukken was voorgeschreven. De reden, waarom men het wil, is niet aannemelijk, n. l. men is bevreesd dat de polders gebruik zullen maken van de waterloozing, zonder te betalen; maar Spr. begrijpt niet hoe men zoo geheel kan over het hoofd zien, dat het hier niets anders is dan een kontrakt, gesloten door de polders met het waterschap, dat niet kan worden ontbonden, tenzij men de polders het vermogen ontneme om op den boezem van het waterschap uit te wateren hetgeen niet wordt voorgesteld. De eenige zwarigheid is dan, hoe de betaling tegenwoordig zal geschieden, maar Spr. ziet geen bezwaar waarom die landen niet zooveel zullen betalen als jaarlijks voor bundergeld in het grootwaterschap van Woerden wordt geheven; de wijze van inning kan later geregeld worden. Spr. ziet niet in, waarom men niet zal vasthouden aan het beginsel dat elk ingeland verbonden is door het kontrakt tot betaling, en Woerden dus de bundergelden kan blijven omslaan. Spr vindt groot bezwaar in het scheppen van een nieuwen toestand, die vele belangen moet kwetsen.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt dat de vorige Spr. iets heeft tegengesproken, waaraan door niemand werd getwijfeld, dat nl. de polders thans tot het waterschap behooren. Spr heeft evenwel door dien Spr. niet hooren opgeven, welke naar zijn oordeel de kenmerken zijn, waaraan men de vraag zou moeten toetsen of zij er toe behooren of niet. Naar Spr. toeschijnt, geeft het kontrakt al de kenmerken op, die noodig zijn, om de polders te beschouwen als tot het waterschap behoorende; daartoe wijst Spr. op de bepalingen in het kontrakt waarbij die polders zich verbonden hebben, om zich te onderwerpen aan alle keuren en verordeningen van het grootwaterschap en om te dragen in al de lasten, voor alle werken van het gemeene land, geene uitgezonderd, even als de overige landen, en nu vraagt Spr. wat wordt er meer vereischt om tot een waterschap te behooren? Door ze binnen de grenzen te begrijpen zal de Verg. dus niet een nieuwen toestand scheppen, maar bestendigen wat bestaat. Spr. wijst nog op de uitdrukking, dat het kontrakt ten eeuwigen dage geldig zal zijn, en hij vraagt, of de Verg. een op die wijze aangegaan kontrakt verbreken mag, zonder medewerking en tegen den zin van de belanghebbende partijen. Spr. gelooft in elk geval, dat zoolang de betaling niet volkomen gewaarborgd is, deze verg. niet tot de uitsluiting mag besluiten. Met genoegen heeft daarom Spr. het amendement gehoord. Reeds heeft hij vroeger te kennen gegeven dat hij het betreurde, dat tot de uitsluiting besloten was, omdat hij alle de moeijelijkheden, daaraan verbonden zich voor den geest stelde; kunnen deze moeijelijkheden niet worden uit den weg geruimd, dan gelooft Spr., dat, wil men werkelijk het belang van het grootwaterschap behartigen, men op de grensbepaling terug komen en het amendement aanemen moet.

(*Vervolg hierna.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.